

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nucleus Casuum Conscientiæ Sive Brevis Notitia Eorum
quæ scitu vel necessaria, vel valde vtilia sunt
Confessarijs in primo ingressu ad audiendas Confessiones**

Agostini, Giuseppe

Coloniae Agripp., 1644

De Contractibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41767

Ciuium in sua bona, per quam vnusquisque vult ius alterius seruare illa sum, & si læsum fuerit resarcire: & hæc primò versatur circa mutua hominum commercia in bonis proprijs vnus cuiusque. Et de his *S. Thom. ibid. quest. 61.*

De Contractibus.

2 **H**Æc iustitia, & eius opposita iniustitia solet vt plurimum versari circa humanos Contractus. Est autem cōtractus latissimè aliqua actio, seu conuentio inter duos, vel plures ad aliquid faciendum, siue ex ea sequatur obligatio, siue non. Si autē sequatur mutua obligatio, erit propriè, & strictè cōtractus: si verò vnus tantum obligatio sequatur, erit cōtractus minus strictè, & ferè coincidit cum pacto. Sic ergo cōtractus propriè est conuentio, seu pactū inter plures, obligationem saltem in altero pariens.

3 Ad perfectionem cōtractus requiritur interior cōsensus aliquo signo externo significatus. Potest autem primò significari re ipsa, seu traditione rei: vt

M de-

depositum, commodatum, mutuum &c. & sic dicitur perfici consensu, & re. Potest etiam perfici scriptura, præsertim per Notarium: vel verbis determinatis, per certam verborum formam, quæ dici solet Stipulatio, vel sine certa verborum forma, sed quacumq; sufficenti ad exprimendum internum consensum: & sic dicitur vniuersaliter contractus perfici consensu, scriptura, verbis, & re ipsa, iuxta contractuum diuersitatem.

4 Contractus alij sunt nominati, vt mutuum, commodatum, emptio, venditio, & similes, qui propriū nomen habere solent. Alij dicuntur innominati, qui carent proprio nomine, & solent explicari illis verbis, do vt des: facio, vt facias: do vt facias: facio, vt des, De quibus, & alijs diuisionibus, plura *Fillius* tom. 2. tract. 33. initio. *Less. de iust. lib. 2. cap. 27.*

5 Contractus, si habeat omnia requisita ad sui validitatem, & sit inter personas habiles ad contrahendum; parit obligationem in cōscientia: vndè ex eius lesione potest oriri obligatio ad restituendum. Si autem obligatio solum esset ex

Cha-

Charitate, aut ex alia quavis honestate non pertinente ad iustitiam commutativam; non obligaret ad restitutionem.

Fillinc. ibid. cap. 5. Less dub. 5.

De Furto, & Rapina.

HOc ergo præcepto non furandi prohibetur omne iniustum damnum, quod potest inferri proximo in bonis fortunæ. Duobus autem modis in uniuersum tale damnum inferri potest. Primò per simplicem damnificationem proximi, absque damnificantis utilitate, aut augmento in bonis fortunæ: ut si quis incenderet vineas, dirueret domos, &c. nihil ex hoc sibi percipiendo. Secundò auferendo aliud ab alio, & sibi appropriando: in quo consistit furtum: & si fiat cum violentia, dicitur rapina.

7 Est ergo furtum ablatio alienæ rei, inuito domino. Quod debet intelligi, si talis ablatio fiat sine rationabili, & iusta causa: nam si aliquis auferat tēpore extremæ necessitatis, aut ob tacitam compensationem in casibus, in quibus illa licet,

M 2

& si-

& similibus; non erit furtum. Probabile est furtum differre specie à rapina propter violentiam. Hoc peccatum est mortale, nisi excusetur propter parvitatem materiæ: & est peccatum contra iustitiam, quæ iubet reddi unicuique quod suum est: & consistit non solum in iniusta acceptance; sed etiam in iniusta detentione rei alienæ.

8 Committitur etiam tale peccatum in humanis commercijs, præsertim in emptione, & venditione: si quis enim vendit rem carius, quàm valet, vel emat vilius, quàm valet; furatur aliquo modo illum excessum, aut defectum: pro quo sciendum est, quòd pretium rerum venalium est duplex: aliud naturale, aliud legale, seu legitimum: primum est quod iudicio hominum versatorum naturali, vel tali materia imponitur: aliud est quod ponitur à lege, vel Principe, &c. Primum non est indivisibile, sed habet infimum, medium, & summum. Secundum consistit in indivisibili: & quando res habet pretium legitimum; si sit iustum, tenentur ciues vendere illo pretio, alioqui erunt rei furti, si illud exce-

dant. Quando verò non habent pretium legitimum, possunt vendere pretio naturali, etiam summo, citra iniustitiam, non autem supra summum, & rigorosum.

9 Pretium naturale rei potest variari mutatis circumstantijs, ita ut quod vno tempore erat summum, postea fiat infimum, vel è contra. Maximè autem facit ad hanc variationem copia, vel inopia emptorum, & rerum venalium: nam copia emptorum auget pretium, ut si sint multi emptores, & pauca merces: & contra, si sint pauci emptores, & multae merces minuitur pretiũ naturale. Merces autem, quæ dicuntur vltionæ, vilescunt; quando scilicet ex defectu emptorum cogitur vendens quærere emptores, & vltro illis offerre suas merces: tunc enim emi possunt etiam infra pretium naturale pro tertia parte. v. g. res valebat quindecim, potest emi decem.

Bonac. tom. 2. tr. de restit. disp. 3 p. 4. Filliuc. tom. 2. tr. 35. c. 3.

10 Qui vendit res ad minutum, pretio legitimo, si in singulis venditionibus aliquid plus accipiat, non habens

M 3 ani-

animum id faciendi semper, aut ad multum tempus; peccat venialiter ex paruitate materiæ: si autem habeat animum id faciendi ad aliquam maiorem quantitatem, quæ sufficiat ad mortale; peccat mortaliter toties, quoties: si autem non habuit talem animum, sed de facto peruenit ad quantitatem sufficientem ad mortale, quam habet apud se; peccabit mortaliter retinendo, vel prosequendo: & idem dicendum est, si quis habeat animum furandi parua, sed frequenter, ita ut perueniat ad quantitatem notabilem.

II Non potest aliquis, propter dilatam solutionem ad tempus, vendere res supra iustum pretium rigorosum, per se loquendo. Potest mercator vendere rem suam summo pretio ad tempus, & statim eandem emere à suo emptore viliori pretio, intra latitudinem iusti pretij: dummodo ille velit vendere, nec vllum pactum, aut violentia intercesserit in prima venditione. Similiter in alijs contractibus potest intercedere iniusticia, & damnificatio, si non seruentur iustæ leges talium contractuum. De hoc contractu

tractu venditionis legitur *Filliuc. tom. 2.*
rr. 2. & rr. 35. par. 1. c. 1. Azor. to. 3 c. 8.

De Restitutione.

12 **E**X damnificatione, vel furto &c.
 sequitur restitutio. Est autem red-
 ditio rei alienæ domino suo, aut ad
 quem spectat. Et ad hanc faciendam te-
 netur homo regulariter sub mortali, nisi
 sit parvitas materiæ, aut aliàs excusetur,
 vt infra.

13 Radices restitutionis, seu in qui-
 bus fundatur obligatio restituendi, pos-
 sunt esse tres: nempe, vel ex re accepta, vel
 ex iniusta acceptione, vel ex contractu.
 De hac vltima nihil aliud est dicendū,
 nisi quòd in soluendo, aut aliquid aliud
 faciendo, seruari debet qualitas, & na-
 tura contractus: si verò sit elapsum tem-
 pus, in quo ex contractu quis tenetur
 restituere, aut dare, & culpa sua non dat;
 iam incipit esse iniustus detentor: & sic
 tenetur etiam ex iniusta actione, seu de-
 tentione.

14 Ex re accepta tenetur ille, qui li-
 cet sine peccato rem habeat, seu bona

M 4

fides